

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Byggmästar skriver om livsåskådning med iver

Möller-Sibeliuss, Anna

Published in:
Vasabladet

Published: 17/05/2023

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Möller-Sibeliuss, A. (2023). Byggmästar skriver om livsåskådning med iver. *Vasabladet*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202401122489>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Eva-Stina Byggmästar: Alla landskap inom mig – om gudar, helgon och poeter. Essäer. Björkmans förlag 2023.

En poets tankar om livsåskådning och konst

Eva-Stina Byggmästars nya bok är en essäsamling. Den handlar om ”gudar, helgon och poeter”, och huvudtiteln ”Alla landskap inom mig” syftar på den nederländska judinnan Ester ”Etty” Hillesum. Hon har uppmärksammats för den dagbok hon lyckades smuggla ut från uppsamlingslägret Westerbork innan hon avrättades av nazisterna under andra världskriget. Och framför allt för det fantastiskt ljusa sinne som hon mot alla odds bevarade under judeförföljelsens helt omöjliga omständigheter.

Essäsamlingen består av texter som huvudsakligen publicerats i Ad Lucem, tidskriften för kultur och livsåskådning, under åren 2016 till 2018. Det finns en gemensam nämnare i texterna redan i och med det: de handlar om just kultur och livsåskådning, och om litteratur och poesi, vilket förstås ändå är ett brett och spretigt fält.

Essäerna tangerar också lite av varje: allt från kaffe, smultron, fikonsträd, drottning Kristinas bibliotek och origamins existentiella betydelse till protestantism, sufism, helgonliv och erotisk lyrik i en salig blandning. Men det roliga med boken är just alla de disparata infallen och den otvungna rörelsen mellan sinnligt och andligt.

Precis som i Byggmästars dikter är det kärleken som lyfts fram som det allra väsentligaste i tillvaron – en slutsats som hon delar med många andra tänkare, helgon och författare – och hur kan man egentligen komma fram till något annat? Men vars och ens väg till den insikten är unik och intressant och värd att dela, och den säger också något om själva saken. Att ”kärleken är allt” är knappast en insikt som är färdigt förstådd en gång för alla utan något som pågår och djupnar under ett liv.

En tanke som Byggmästar har är att olika religioners litteratur och legender, nationalepos och myter, kommunicerar med varandra och delar liknande stoff utan strikta gränser mellan sig. Det är också numera den etablerade litteraturhistoriska synen, alltså att världslitteraturens skrifter och föreställningar har uppstått, formats och förmedlats i ett gytter av utbyten och påverkan och inte i separata nationella eller andra bås.

Över huvud taget betonar hon alltings samhörighet. Därför finns det inte heller någon ensamhet, menar hon, eller någon tystnad. Människans hörselorgan kan inte uppfatta alla ljud som finns men andra arter som elefanter, delfiner och fåglar kan höra sådant som vi missar. Poängen, som jag förstår den, är att vi delar världen med andra organismer som varseblir annat – och delvis samma – som vi. Verkligheten är en och hel, och människan är inte alltings mått.

Det här med ensamhet och tystnad är Byggmästar inne på i sin essä om jämnmod eller *apatheia*, och den är kanske min favorit i samlingen, helt enkelt för att vår överbelamrade modernitet negligerat, för att inte säga förtryckt denna till synes osexiga egenskap. Hon nämner till exempel att taoisterna i Kina hade sitt eget ord för *apatheia*, *wu-wei* eller icke-görat. Ja, mera icke-göra skulle väl många av oss nödvändigt behöva!

Byggmästar har inspirerats av fackböcker och skönlitteratur hon läst och gör utgående från sina intryck egna friska tankesprång och sammankopplingar. Eftersom texterna är korta och incitamenten många blir det kanske inte så smidigt sammanhållna och genomarbetade essäer utan mera en

abrupt, spontan och huller om buller-stil. Men det finns en viss charm i det, och en uppriktig iver att förmedla viktiga tankar – som ett slags tillvarons färgrika trådar och trassel man tacksamt tar emot som läsare för att grunna vidare på.

Anna Möller-Sibeli